

Poštnine prosto.

Po § 97 zakona o organizaciji gasilstva

GASILEC

Glasilo Gasilske zajednice Dravske banovine

**Letnik
XXXIX**

V Ljubljani, dne 20. julija 1935

**Štev.
7**

Izhaja vsak mesec. Posamezna številka 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din
V »Zajednici« zružene gasilske čete dobijo po en izvod »Gasilca« brezplačno

Vsebina:

Stran

Vesti gasilskega saveza kraljevine Jugoslavije	81
Vesti gasilske zajednice za Dravsko banovino	83
Kako torej . . . ?	84
Razstava grozot in človekoljubja	85
Svetlobni znaki	87
Splošna navodila pri požaru	89
Gasilstvo v novem veku	90
Dopisi	92

Gasilske čete, pozor!

Nabavile si najcenejše opasače za moštvo in starešine pri direktnem producentu. Vsorec ustreza vsem predpisom in je odobren od Vatrogasnega saveza Kraljevine Jugoslavije v Beogradu pod br. 1114 s dne 7. maja 1935 ter registriran pod br. 29 v Savezni pisarni. — Ob večjem odjemu popust!

»Indus« TOVARNA USNJA IN USNJENIH IZDELKOV
družba z o. z. **Ljubljana, Sv. Petra c. 72**

„SODOBNA GASILSKA SLUŽBA“

Je naslov prvi slovenski strokovni knjigi o gasilstvu. Spisal jo je JANEZ FURLAN, bivši poveljnik ljubljanskih poklicnih gasilcev. Ministrstvo za telesno vzgojo naroda in „Vatrogasni Savez kraljevine Jugoslavije“ sta knjigo odobrila in jo priporočata vsem gasilskim organizacijam kot strokovno, zelo poučno in koristno knjigo. Že to je zadosten dokaz, da je knjiga dobra in vsem gasilskim četam, poveljnikom in tudi gasilcem nujno potrebna.

Knjiga, ki bo bogato ilustrirana in vezana v platno, izide še ta mesec v samozaložbi pisca in stane Din 60.—.

Naroča se na naslov:

JANEZ FURLAN, LJUBLJANA, Poljanski nasip štev. 16

Krize bo konec,

ko bodo domači denarni zavodi, mogli zopet dajati
nova posojila iz novih vlog

Zaupajte Vaš denar

Mestni hranilnici ljubljanski,

ki izplačuje nove vloge, vložene po l. 1933.,
neomejeno ter jih obrestuje po 4—5%

Vloge nad Din 400,000.000.—

Rezerve Din 14,600.000.—

Gasilske čete, pozor!

Preden si nabavite potrebne cevi, Vas vljudno vabim, da si ogledate mojo zalogo **normalnih gasilskih cevi** najfinejše kakovosti, izdelke slovite češke tovarne H. Klinger, za katero imam samoprodajo za vso Slovenijo

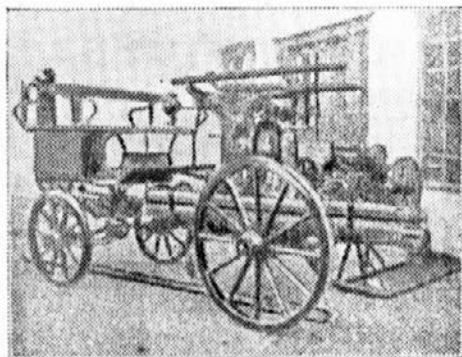
Ivan N. Adamič

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 31

MARIBOR, Vetrinjska 20 CELJE, Kralja Petra 33

Velika zaloga: Gumiranih cevi vseh vrst, gum. spiralnih sesalnih cevi. Normalne spojke iz la medenine itd. Najnižje cene! Zahtevajte cenik!

Samoprodaja gasilskih cevi!

Moja kombinirana brizgalna, patentirana v Jugoslaviji, je na motorni in ročni pogon, pripravna za hribovite kraje ter se jo more spraviti na vsako dvorišče in k vsakemu studencu. Če bi motor slučajno odpovedal, se v 5 minutah prestavi na ročni pogon. Gasi na ta način zanesljivo in na 2 curka. Vzame vsako, tudi nečisto vodo in gnojnico, kar je velika prednost pred turbinkami, ki jemljejo le čisto vodo in se z njimi ne da gasiti, če motor odpove. Kombinirano brizgalno upravlja lahko vsak gasilec in stane samo 30.000 Din.

Zahtevajte pojasnila!

J. PFEIFER, starejši
HOČE pri Mariboru

Vesti gasilskega saveza kraljevine Jugoslavije

Gospod minister za telesno vzgojo naroda je poslal savezu ta-le dopis:

V svojem klasičnem stavku o kmetu in o vasi je blagopokojni kralj Aleksander I. Uedinitelj označil prav tako značaj kmeta, kakor kmeta kot silnega stražarja nacionalnih dobrin in narodnega edinstva. Ta kraljev stavek se nahaja na čelu značilne knjige — enciklopedije o vasi, ki je izšla pod naslovom »Naše selo«, na 600 straneh velikega formata, z mnogimi originalnimi slikami in lepo prilogo 100 naših odličnih pisateljev iz vseh krajev naše domovine.

»Naše selo« je pohvaljeno od domače in inozemske kritike, kot prvo delo te vrste, kar tudi v resnici je, koristno za vsakega, posebno pa še za sokolske, gasilske, športne in slične ustanove. Ta narodna enciklopedija vsebuje vsestransko nastopne oddelke: obči del, zgodovina, zemljepis in narodopisje, tehnika, pravo, higijena, kultura in prosveta vasi, potem kmetijski in socijalni del itd. — Uredništvo te pomembne knjige, s katero se najbolj čuva spomin na blagopokojnega kralja, je izjavilo, da knjigo oddaja vsem sokolskim, gasilskim, športnim in sličnim ustanovam, kakor tudi posameznikom teh ustanov, po znižani ceni 80 Din za knjigo, mesto 250 Din.

Ker je knjiga važna, koristna in vredna, Vam jo najtopleje priporočam, da jo nabavite za potrebe svoje ustanove, kakor tudi za potrebe posameznih članov in da jo izvolite priporočiti tudi ostalim, Vam priključenim ustanovam, ter poedincem in sodelavcem na istem polju.

»Naše selo« se dobiva neposredno od uredništva »Savremene opštine«, ulica Alekse Nenadovića br. 1, Beograd; ali na čekovni račun »Savremene opštine« broj 53.143 Poštne hranilnice v Beogradu.

* * *

Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije nam je dostavila pod štev. 1635 od 16. julija t. l. nastopno rešitev ministrstva za telesno vzgojo naroda O. Br. 3913 z dne 4. julija t. l., ki slove:

»Na prečnjno g. Ivana Furlana, magistratnega uradnika v Ljubljani, pisca knjige »Sodobna gasilska služba«, priporoča ministrstvo za telesno vzgojo naroda, po vsestranski oceni in mnenju Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije knjigo najtopleje, kot strokovno in za gasilstvo zelo poučno in koristno.

Zaradi navedenega naj izvoli Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije priporočiti knjigo »Sodobna gasilska služba« vsem podrejenim edinicam kot zelo poučno in koristno knjigo z željo, naj bi se je posluževale vse gasilske ustanove.«

* * *

Gasilska zveza K. J. nam je dostavila okrožnico štev. 1565 od 24. junija t. l., ki jo objavljamo v izvlečku:

»Vsem gasilskim edinicam je znano, da je pokojni Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj blagovolil dovoliti, da postane Njegov drugorojeni sin, Njegovo Visočanstvo kraljevič Tomislav pokrovitelj celokupnega jugoslovenskega gasilstva.

Da bi članstvo gasilske organizacije imelo priliko spoznati svojega visokega pokrovitelja, je Savez založil Njegovo sliko v gasilskem kroju. Savez je uverjen, da bo gasilstvo pridno naročalo slike in razvilo tudi živo propagando za nabavo slike med ostalim prebivalstvom.

Slike bodo razmnožene v velikosti 44×60 cm po nabavni ceni 22 Din za komad.

Vsem gasilskim ustanovam bo zveza v kratkem dostavila po eno sliko, ki so jo dolžne prevzeti; od posameznih članov-naročnikov pa naj pobirajo naročnino in dostavijo sezname naročnikov naravnost Gasilski zvezi kraljevine Jugoslavije v Beograd, ki jih bo razpošiljala neposredno.

* * *

Gasilske edinice, ki imajo svojo godbo, obvešča zveza, da je zbrala 38 poljudnih in znanih koračnic, katere se lahko naročajo v prepisu pri kapelniku tramvajskih uslužbencev v Zagrebu, po 70 Din od koračnice za kompletno godbo in pri kapelniku zemunske godbe po 24 Din za osem instrumentov. V zalogi so sledeče koračnice:

Pokorny: Marš Jugoslavenskog puka; Muhvić: Naš krstaš; Gotovac: Naš Jadran; Vilhar: Slovenec, Srb in Hrvat; Petrik: Naši Sokoli; Glavačić: Rasti Ružo; Jakl: Gasilska koračnica; Muhvić: Jadranska straža; Pokorny: Veles; Binički: Na Drini; Vinuš: General Terzić; Muhvić: Sletovka iz 1906 godine; Vinuš: 23 Klasa; Muhvić: Na Vojsku, Veselo Napred; Majer: Junak iz Like; Zajc: Zrinjski, Zrinjsko-Frankopanka; Briz: Oj Banovci; Dr. Cerin: Vrlim gasilcem; Jakl: Na pomoć; Fućik: Triglav; Muhvić: Slovenec sem; Parma: Straža ob Savi; Sraub: Atlantic, Na straži; Stolec: Herkules, Olympic, Trokadero; Gottwald: Castoldo; Muhvić: Zcolem (poljski napevi), Poljačka koračnica, Moskva (ruski), Volga; Parma: Mladi vojaki, Andulka šafarova; Dobeš: Masarykova koračnica, Bolgarska koračnica; Čížek: »Hej Trubaču«.

* * *

Sprememba § 77. zakona o organizaciji gasilstva.

Na podlagi čl. 63. finančnega zakona za leto 1934./35. in ukaza od 11. marca 1935. o podaljšanju proračuna državnih izdatkov in dohodkov predpisuje ministarski svet s finančnim zakonom za leto 1934./35. za mesece: april, maj, junij in julij 1935:

U r e d b o o spremembi § 77. zakona o organizaciji gasilstva od 15. jula 1935.

Člen 1.

§ 77. zakona o organizaciji gasilstva se spremeni in se glasi: »Vse zavarovalne družbe (delniške in vzajemne) ter udruženja proti požarom, kakor tudi vsako trgovsko podjetje, ki se bavi z zavarovanjem proti požaru, mora plačati od 1. januarja 1934 iz lastnih sredstev 4½% od premije, vplačane za zavarovanje proti požaru objektov (premičnin in nepremičnin), ki ležijo na območju kraljevine Jugoslavije. Ta prispevek se ne more priračunati k premiji.

Te prispevke pobira banska uprava, za Beograd, Pančevo in Zemun pa uprava mesta Beograda.

Podrobnejše določbe o predpisu in pobiranju prispevkov v gasilski sklad, o nadzoru nad vplačilom in o upravljanju gasilskega sklada predpiše z uredbo minister za telesno vzgojo naroda.«

Člen 2.

Ta uredba dobi obvezno moč z dnem, ko je stopil v veljavo zakon o organizaciji gasilstva.

Minister za telesno vzgojo naroda,
Mirko M. Komnenović, l. r.

Ministrski svet je na svoji seji z dne 19. julija 1935 predpisal gornjo uredbo o spremembi § 77. zakona o organizaciji gasilstva od 15. julija 1933.

Slede podpisi vseh ministrov.

Uredba k § 77. zakona o organizaciji gasilstva.

Gasilska zveza K. J. nam sporoča z dopisom št. 2406 od 31. julija t. l., da je gospod minister za telesno vzgojo naroda s svojo odločbo O. Br. 4835 z dne 27. julija t. l. izdal uredbo k § 77. zakona o organizaciji gasilstva. Obe uredbi izideta v »Službenih Novinah« dne 1. avgusta t. l.

Ostavka starešine Gasilske zveze K. J. g. V. Andraševića.

Z dopisom štev. 2405 od 31. julija t. l. nas obvešča Gasilska zveza, da je gospod minister za telesno vzgojo naroda pod O. Br. 4535/35 sprejel ostavko starešine Gasilske zveze g. Andraševića Vladimirja, ravnatelja Prve hrvatske štedionice iz Zagreba.

Po določilu § 69. točka 2 vrši starešinske posle podstarešina g. dr. Marković Peter iz Zemuna.

Prirejanje tombol.

Na svoječasno vlogo, s katero je Gasilska zveza zaprosila ministrstvo za kmetijstvo, da bi smele gasilske čete tudi nadalje prirejati tombole, je prejela obvestilo, da bo odslej dovoljevalo kmetijsko ministrstvo, po predhodnem pristanku upravnega odbora Državne razredne loterije tudi prirejanje tombol, zlasti manjših in sicer po pravilih o zasebnih loterijah.

Tozadevne prošnje lahko čete zopet vlagajo na ministrstvo za kmetijstvo s posredovanjem višjih gasilskih ustanov. Prošnje morajo biti kolekovane s kolkom za 5 Din, priložiti pa je za rešitev tudi kolek za 50 Din.

Vesti gasilske zajednice za Dravsko banovino

»Samopomoč«.

V času od 1. januarja do 31. marca 1935 so bile izplačane posmrtnine po umrlih članih »Samopomoči« in sicer:

421. Florjanc Josi, Mežica, star 64 let	Din	2000'—
422. Kolečnik Ivan, Prevalje, star 42 let	Din	2000'—
423. Čurin Jakob, Ormož, star 58 let	Din	2000'—
424. Zemljič Franc, Hardek, star 68 let	Din	2000'—
425. Pečovnik Ivan, Mežica, star 43 let	Din	2000'—
426. Friškovec Ivan, Ljubljana, star 59 let	Din	2000'—
427. Kresnik Ivan, Vuzenica, star 79 let	Din	2000'—
428. Magdič Anton, Ivanjkovci, star 74 let	Din	2000'—
429. Šter Vladimir, Tržič, star 38 let	Din	2000'—
430. Krajnc Jožef, Slivnica pri Celju, star 45 let	Din	2000'—
431. Munda Peter, Cvetkovci, star 80 let	Din	2000'—
432. Verhnjak Anton, Legen, star 72 let	Din	2000'—
433. Duler Fortunat, Pameče, star 75 let	Din	2000'—
434. Valant Anton, Šmarje pri Jelšah, star 63 let	Din	2000'—

435. Vertačnik Jožef, Nazarje, star 64 let	Din	2000'—
436. Malič Ivan, Vinica pri Črnomlju, star 59 let	Din	2000'—
437. Jelen Ivan, Mežica, star 70 let	Din	2000'—
438. Rotovnik Franc, Pameče, star 65 let	Din	2000'—
439. Hafner Jakob, Stražišče pri Kranju, star 47 let	Din	2000'—
440. Štrukelj Franc, Guncleje, star 82 let	Din	2000'—
441. Bezek Jože, Metlika, star 49 let	Din	2000'—
442. Novak Jakob, Vransko, star 55 let	Din	2000'—

Vsega Din 44.000'—

prištevsji doslej že izplačanih Din 1,100.151'—

je torej za 442. posmrtnin izdanih Din 1,144.151'—

V prvi polovici tekočega leta je preminulo 32 članov, kar je izredno mnogo. Vendar je mogla uprava izplačati do danes le 22 posmrtnin, ker kljub opominom in pogonom ni mogla izterjati zapadlih posmrtnih prispevkov. Ta žalosten pojav jasno kaže brezbriznost in nezrelost velike množine našega gasilstva, ki se ne zaveda svojih dolžnosti. Po dolgih dveh mesecih je na dolgu še nad 50 čet prispevke za II. obrok. Dedičem povejte prave krivce tega zastoja v izplačevanju posmrtnin.

Vse zamudnike zadnjič pozivamo, da takoj nakažejo dolgovane prispevke in s tem omogočijo izplačilo podpor po umrlih tovariših! Danes plačaš za druge, jutri morda že drugi za tvoje svojce, saj nihče ne ve, kdaj se poslovi za vedno.

Ako ne prejmemo najkasneje do 10. avgusta t. l. zapadlih prispevkov, bo uprava primorana izključiti v zmislu veljavnih določil brez izjeme vse zamudnike ter dolgovane zneske izterjati, hkrati pa objaviti v našem listu prizadete čete.

Pogrešamo.

Pri odpremi praporov iz gasilske razstave sta bila zamenjana dva traka. Pogrešamo namreč trak z napisom »Rečiška dekleta«, dočim ne vemo za lastnika traku z napisom »Samida—Pogorelec«.

Bratske četne uprave naprošamo, da pregledajo svoje prapore, ki so bili na naši razstavi in nas v primeru ugotovitve zgoraj navedenega takoj obvestijo.

Kako torej . . . ?

Vse gasilske čete hitijo, razen nekaj bolj ubožnih podeželskih četic, da izpremenijo stare uniforme v nove, ali si pa sploh nabavljajo nove. Opaža se pa, da čete tolmačijo napačno in različno označke, ki naj razvrščajo gasilce po njih poklicih in vrstah.

Da je temu mnogo krivo to, da še do sedaj nismo prejeli predpisanih slik o novih uniformah, je razumljivo.

Tako imajo nekatere čete označke na rokavih na rdeči, druge na modri podlagi. To je prva napaka, ki jo moram omeniti. Druga napaka je, da jih nimajo vsi pravilno prišitih. Paspul je previsoko, označke pa prenizko ali pa obratno. Tretja napaka je pa pri župnih funkcionarjih, ki imajo prišite označke narobe, t. j. ozki trak spodaj, mestu zgoraj.

Videl sem nekega četnega predsednika, ki je imel na rami predpisane četne zlate vrvice, a na rokavih čin člana župne uprave. Na vsak način je hotel s tem doseči, da se loči od svojega tovariša poveljnika.

Druge čete zopet so si paspulirale tudi ovratnike, kar ne odgovarja predpisu o uniformi (glej čl. 15. 1. odst.).

Prav tako je tudi zadnji čas, da izidejo pravila o poveljevanju, da se tako doseže enotnost v poveljevanju. Bil sem na neki proslavi, kjer ni imel poveljujoči niti pojma o poveljevanju. Na razvrstitev čete po častnikih in drugih župnih predstavnikih se ni niti najmanj oziral. O načinu poveljevanja naj molčim, ker se je že slišala kritika pri četi.

Prvo, kar je potrebno, naj bo, da se tisti, ki prevzame poveljevanje, zaveda ali je zmožen svoje naloge in da ne izgubi glave in potem poveljuje tam, kjer ni potreba (v cerkvi!). Prav tako naj se tudi izogiba poveljevanju v obratno razvijalno fronto.

Dodal bi še nekaj pojasnil k podelitvi častniških činov.

Prvo, kar je potrebno, naj se uredi to, da bo častnikov čim manj, ker se vsak tak izogiba delu v četi, pri vajah in pri požaru.

Ob priliki obiska gasilskih čet, sem naletel tu in tam na vprašanje: Ali spada četni orodjar med gasilske častnike ali ne. Za stvar sem se pozanimal malo natančneje šele, ko sem slišal, da je neka ugledna četa t. j. njen upravni odbor, črtal orodjarja kot častnika.

Da se ne dela nikomur krivice, naj podam naslednje vrstice, ki jasno določajo o tej zadevi:

§ 20. Zakona o gasilcih pravi, da je četni upravni odbor sestavljen iz predsednika, vseh članov poveljstva in drugih. Isti zakon pa pravi v § 23., da je poveljstvo gasilske čete sestavljeno med drugim tudi iz »čuvarja pribora« (orodjarja). Iz točke 7. § 25. je razvidno, da mu glede na njegovo delo pripada častniški čin v četi.

Prav tako je razvidno iz knjige »Organizacija gasilstva« v čl. 54. točka d) 3. odstavek, da so častniki čete oddelni vodje, vsi člani upravnega odbora in poveljstva. Ker je orodjar po § 23. Zakona o gasilcih sestavni član poveljstva, mu torej pripada častniški čin. Člen 54. Organizacije gasilstva, ga med podčastniki ne omenja, kar je dokaz, da je omenjen že v 3. odstavku točka d) na podlagi § 23. Zakona o gasilcih. **Zato mu torej pripada častniški čin!**

So pa zopet čete, ki so dale častniški čin samaritanu, kar je v nasprotju s čl. 54. III., ki pravi: Gasilci in samaritani so: izprašani, neizprašani in začasni. Torej je četni samaritan navaden izprašan član s predpisanim znakom in označkami.

Burkele Leopold — Vrhovo.

Razstava grozot in človekoljubja

Ob priliki velesejma je bila kaj dobro obiskana gasilska razstava. Gasilec je prinesel v zadnji številki izpod peresa inšp. ing. Dolenca obširno poročilo, naše dnevno časopisje je o njej prinašalo tako laskava poročila, da so prireditelji lahko ponosni na svoje veliko in težko delo, ki so ga imeli s pripravo razstave. Prinašamo poročilo »Slovenca« pod gornjim naslovom z dne 3. junija, ki se glasi:

Vsakoletni ljubljanski velesejem ima v sebi kot glavno in bistveno potezo veliko mero optimizma ter je ves poln zdravega upanja v življenje. Toda že pred nekaj leti so se tudi na velesejmu pojavile nekatere značilnosti sodobnega časa, da ima življenje v sebi tudi mnogo skrajne resnobe. Saj vsi trepetamo pred grozotami bodoče vojne in svetovno, kakor tudi domače časopisje, je polno opisov grozečih plinskih napadov. Že pred leti se je pojavil na velesejmu vzorec zavetišča proti plinskim napadom. Na letošnjem velesejmu pa se zresni vsak obiskovalec, ko na gasilski razstavi, ki zavzema velik del razstavišča, zagleda pokončen človeški lik, od pet do temena oblečen v nepropustno zaščitno obleko proti plinom, na glavi z odurno masko, noge obute v gumijaste čevlje. To je torej vzorec, kako bosta bodoči vojak in bodoči miren prebivalec izgedala med vojno, takrat ko se bo počutil »srečnega«, ako bo sploh imel tako masko in tako obleko, ki pa tudi ni popolnoma zanesljiva proti vsem plinom. Nedvomno je na vsej gasilski razstavi ta oddelek, ki označuje potrebe zavarovanja proti plinskim napadom, najbolj zanimiv. S slikami in nazorno vidimo, kako strašne posledice imajo učinki strupenih plinov, kakor iperita, fozgena, levizita in drugih. Toda to so plini, ki so jih poznali že med svetovno vojno! Kdo ve, kakšne posledice bodo imeli šele plini, ki jih je vojna kemija sestavila v novejšem času. Ko gledalec opazuje slike in like ljudi, konj, psov, volov in druge živine, dalje strahotne poškodbe posameznih delov človeških ali živalskih teles, more šele doumeti, da je imel v retorti dotičnega kemika, ki je prvi pričel sestavljati strupene vojne pline, prste zli duh in sovražnik človeštva sam.

Tolažilno pa vpliva na obiskovalca, ki si pretrese na zgoraj opisanem oddelku živce, pogled na druge dele gasilske razstave. Marljiva slovenska gasilna društva so zbrala mnogo gradiva, da so omogočila to veliko razstavo. Ali ne predstavlja koščka slovenske civilizacijske zgodovine častitljiva brizgalna na parni pogon, ki je stara nad pol stoletja in ki so jo ljubljanski gasilci med drugim uporabljali tudi pri velikem požaru gledališča na Kongresnem trgu. Gasilsko orodje, obleke in potrebščine so pokazane v svojem zgodovinskem razvoju. Vsa ta razstava živo dopoveduje, da smo Slovenci star narod ne samo po svoji kulturi, marveč tudi po svoji civilizaciji in humanitarnem delu. Zanimivi so predmeti, ki kažejo moderne tehnične pridobitve, kakor n. pr. obleko iz azbesta, moderni zaboječek za najnujnejša zdravila, ki jih reševalci potrebujejo. Ta zaboječek je razstavila ljubljanska poklicna reševalna postaja. Občudovanja je vredno veliko delo, ki so ga razstavila slovenska prostovoljna gasilna društva in pa ljubljanski poklicni gasilci. To delo z diagrami, nazornimi statističnimi podatki, s slikami, zemljevidi in vsem drugim prepričujejo obiskovalca o važni nalogi našega gasilstva in njega visokem razvoju. Statistika požarov raste, nasprotno pada statistika reševalnih voženj! Ta dva pojavi sta tudi svojevrstni posledici krize. Zanimiva je zbirka poveljnika poklicnih gasilcev g. Engelberta Gostiše, ki kaže, v kako številnih življenjskih možnostih je mogoča človeška smrt ali poškodbe zaradi kratkega stika električnega toka. Te slike obiskovalcu dopovedujejo, da ni nikoli dovolj opreznosti, kadar imaš v bližini napeljavo električnega toka.

Sedanja gasilska razstava dela slovenskemu gasilstvu vso čast. Občinstvo pa opominja, ga svari pred grozotami in ga tudi vzpodbuja k človekoljubnim čuvstvom.

Svetlobni znaki

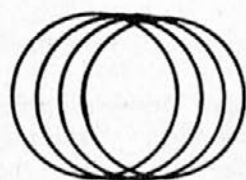
Krik o požaru, ropot motorjev, prasketanje ognja, povzroči mnogokrat, da so glasovni signali (s 'robljo ali piščalko) skoro neuporabljivi. V takšnem glasovnem kaosu se najbolje obnesejo svetlobni signali (podnevi z zastavico), na katere glasovni kaos ne vpliva.

Doslej se niso mnogo uporabljali pri gasilstvu, da, o njih celo ni bilo mnogo slišati, toda že davno bi bili zaslužili radi svoje uporabnosti pozornost gasilskih odbornikov.

O glasovnih signalih je znano, da si jih velika večina članov težko zapomni, da niso redki niti takšni, ki se jih sploh nikoli ne nauče, četudi so dobri in sposobni gasilci. Vzroki so različni.

Nasprotno pa vem iz izkušnje, kako lahko si članstvo zapomni svetlobne signale. Že radi tega, ker jih ni več kakor 16, ki smo jih uvedli v našem zboru. Predvsem poudarjam, da nočem reči, da bi bili ti signali, ki vam jih predlagam, najboljši in najbolj praktični. Z uvaževanjem raznih potrebnih predpogojev (enostavnost, nezamenjavanje, jasnost itd.) sem sestavil tele:

Klic!

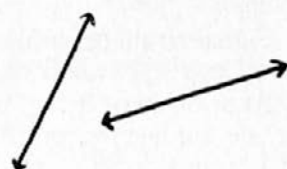
Nerazumljivo!

Vodo daj!

Zapri vodo!

Naprej! Razumem! Nazaj!

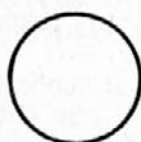
Naprej!

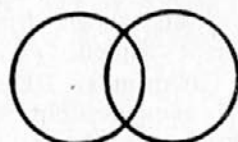
Nazaj!

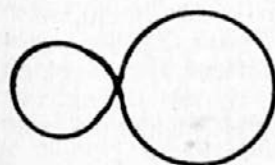
Brizgalna!

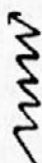
Drugi curek!

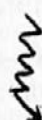
Cev!

Prislonite
lestev!

Odstavite!
lestev!

Pomoč!

Ni vode!

Mogoče se bo kdo vprašal, zakaj nisem vzel pri sestavljanju Morsejeve abecede. Odgovor je jasen. Ker ta zahteva od člana, od njegove duševnosti posebnega napora. Ako računam pri požaru s tisto zbežanostjo in posledico, ki bi jo lahko imela zamenjava znakov, je bolje, da opustimo Morsejeve znake in se držimo onih, ker so enostavnejši in s svojim najnujnejšim številom jamčijo, da se jih moremo poslužiti vsak čas.

A zdaj k signaliziranju samemu:

Kdaj se moremo posluževati teh znakov? Vedno, podnevi in ponoči in na kakršnokoli razdaljo, če ne moremo čuti več glasu.

Podnevi se navadno poslužujemo majhnih zastavic, bele ali rdeče, katere vozimo s seboj na stroju.

Ponoči uporabljamo svetiljko, ki je z njo mogoče krožiti, ne da bi ugasnila. Dobro so običajne oljne svetiljke, kakršnih se poslužujejo sprevodniki vlakov (cena 14 Kč, t. j. 30 Din), boljše pa so električne. Treba je vedno pomniti, da bodi obrnjena svetla stran vedno na drugo stran, zlasti pri kroženju s svetiljko. Napačno je, če se signalizira tako, da se radi tega prekine zveza.

Boljše je delati nekoliko počasneje kakor pa prehitro.

Brezpogojno pa je potrebno, da smo pri signaliziranju natančni. Znaki morajo biti izraziti in čim večji, da se lažje spoznajo na večje razdalje.

Med posameznimi znaki je potrebna zveza. Ako spoznate, da jih niso razumeli, ponovite.

Kroge delamo z enim strnjenim krogom in ne z dvema polkrogoma in zamahoma.

Signalizirati ne začni, dokler se druga stran ne oglasi z znakom, da je pripravljena sprejemati signale.

Ako bi bilo dvomljivo, da je druga stran signale sprejela, počakaj. Sprejetje signala pa potrdi druga stran s signalom: Sprejela. V slučaju, da druga stran signala ni razumela in da bi ga napačno ne izvršila, damo signal, da prvotni ni bil pravi, z dolnjim polkrogom.

Na ta signal je treba nekoliko počakati, dokler ne sprejmeš nasprotnega signala.

Pripeti se pa, da na mestu požara ni tako idealnega prostora, da bi ena stranka videla drugo. V tem primeru je potreba postaviti zvezo na mesto, ki ovira razgled.

Govorim iz izkušenj, pridobljenih pri mnogih požarih. Zatrdim vam, da so nam svetlobni signali zelo dobro služili in vam jih priporočam radi njihove praktičnosti.

O p o m b a. Dasiravno pri nas svetlobni znaki še niso predpisani, ker je vežbovnik še v delu, prinašamo gornji članek, ki nam daje upogled v delo naših severnih bratov. Dobro bi pa bilo tudi pri nas preizkusiti navedene ali pa tudi druge signale; uspehe naj nam poveljniki javijo, ker bo to važen pripomoček za sestavljanje vežbovnika ter bi ga takoj poslali Gasilski zvezi. Jasno pa je, da mora pri izvajanju znakov vladati enotnost, ker bi mogli signali, ki pomenijo pri raznih četah različna povelja, dovesti do največje nesreče. Zaradi tega naj čete novih signalov ne uvajajo preje, dokler ne bodo predpisani za vse.

Splošna navodila pri požaru

Vsak, ki dospe na gorišče in naj bo to posamič prihiteli sosed ali gasilec ali pa pozneje z orodjem došel poveljnik, si mora staviti sledeča štiri vprašanja, ki mu bodo za navodilo njegovega dejanja pri požaru, ki morajo vsakemu gasilcu v meso in kri. Vprašati se moramo in določiti:

1. Ali so človeška življenja v nevarnosti?
2. So živali v nevarnosti?
3. Kje gori in kje je dohod?
4. Kaj gori?

Kdor si ta vprašanja dobro zapomni in uravna po njih svoje delo, je že napoten, da pravilno dela, kje in kako mora delati na požarišču.

Nastane vprašanje, kako se naj zadrže prvi na požarišče došli gasilci?

Preden pripeljejo brizgalno in drugo orodje k požaru, so že pri ognju druge osebe: sosedje in blizu požarišča stanujoči gasilci. Njihova naloga je važna in zelo odgovorna. Ravnati se jim je predvsem po prej navedenih štirih vprašanjih!

Ali so v nevarnosti človeška življenja? Če so, tedaj je pač treba za njihovo rešitev podvzeti vse potrebne korake. Naj pogori še toliko imetja, poglavitno je, da ne izgubi nobeden človek svojega življenja. Če tudi še ni gasilsko orodje na mestu, so vendar že lahko na mestu nekatere mirne in srčne osebe, ki čestokrat izvršijo rešitev v nevarnosti se nahajajočih oseb. S sredstvi, ki se nahajajo pri hiši ali pri sosednjih poslopjih, s tamkaj ležečimi lestvami, vrvmi treba rešiti ljudi.

Čestokrat zadostuje, da s sekiro ali sličnim orodjem vdremo vrata. — Ako pa ni mogoče spraviti že sedaj ljudi iz gorečega poslopja, jih treba pomiriti in obvarovati pred nepremišljenimi koraki tako dolgo, da dospo gasilci z lestvami. Mnogokrat z mirnim in premišljenim nastopom posameznika obvarujemo večje nesreče. Ako se vname obleka, ovijemo gorečega takoj v močne odeje, prte, obleke in če je potrebno, uporabimo tudi svojo suknjo. Goreči in oviti se naj vržne na tla in se naj tako dolgo valja, dokler ne zaduši vsega ognja v obleki.

So v nevarnosti živali? Ko smo dokončali, odnosno mislili na prvo vprašanje, mislimo na živali, ki so v nevarnosti. Kako jih rešimo, o tem smo že govorili v »Gasilcu«.

Kje gori in kje je dohod? Nikakor ni vse eno, kje je pričelo goreti. V obokani kleti divjajoči ogenj je večinoma neprimerno manj nevaren kot ogenj v trgovini, ki si je našel izhod skozi zadnja vrata na stopnišče, vžgal že del stopnic in je odrezal umik prebivalcem skozi ogenj in dim.

Kaj še-le požar ostrejša, ki preko požarne stene sili na sosednjo streho! Odgovor na vprašanje: »Kje gori?« bo najprej prihitelim gasilcem dal, kakor tudi pozneje došlemu poveljniku, dobre napotke, kje in na kak način se naj prične z gašenjem. Tesno s tem vprašanjem je povezano vprašanje: »Kje je dohod?« Namreč dohod k pravemu požarišču. Odgovor na to vprašanje ni nič manj važen za gašenje. Gre za to, da pridemo po najbolj udobnem in kratkem potu k jedru požara in s tem k točki, kjer pričnemo z najbolj učinkovitim gašenjem. Pri majhnih, preprostih stanovanjskih hišah je seveda dohod k jedru požara vsakemu razumnemu človeku kolikor toliko

brez vsakega povpraševanja znan, čeprav moram tudi pri majhnih požarih takoj povprašati, kje gori. Velike važnosti je vprašanje pri stavbah s težkimi dohodi in ne lahko preglednimi stavbami. Že pri požarih v večjih kletih se mnogokrat ne najde hitro dohodov. Koliko težje je še to pri velikih stavbah, tovarnah, mlinih, žganjarnah itd.

Prvi prihiteli gasilci morajo pač na to misliti, da lahko pokažejo za njimi došli četi najboljše dohode k ognju, da odprejo vrata ograj in skrbe za prost dohod.

Nič manj važno ni, da ti gasilci poiščejo najbolj primerno mesto pri vodi, ki ga pa mora poveljnik na podlagi napadalne knjige že naprej določiti.

Kaj gori? Da v vsak nastali požar brez vsakega pomisleka vlivamo vodo, tudi ni pravilno. Sigurno je to na mestu, če gre za majhen požar. Tedaj pa tudi zadostuje vedrica, kanta ali škaf napolnjen z vodo in ogenj je pogasjen. Ljudstvo hitro donša od studenca še več vode. Dostikrat bomo pogasili ogenj, če vržemo preko njega odejo, obleko, pesek ali gnoj ali kaj sličnega, da ga zadušimo ali pa vsaj omejimo. Če se nam to ne posreči in je zavzel ogenj že prevelik obseg, tedaj hitro zaprimo okna in vrata gorečega dela, posebno ona, ki so nameščena v vežo ali stopnišče, da se požar ne more prehitro razširiti.

Še drugi ukrepi so pripravi od slučaja do slučaja. Ako začne goreti skedenj, bomo v bližini ležečo slamo odstranili in tako preprečili, da ne seže ogenj na sosednje stavbe. — Če je nevarnost, da seže ogenj na sosednja poslopja, jih je treba zmočiti (polivanje z vodo, pokrivanje z mokrimi cunjami i. t. d.). — Če gorijo lahko vnetljivi predmeti, kakor: petrolej, špirit, bencin i. dr., moramo biti posebno pazljivi. Tedaj ne smemo gasiti z vodo, temveč rabimo pesek, gnoj, močne odeje, preproge, mokro perilo itd. Pri pokrivanju pazimo, da ogenj popolnoma in neprodušno pokrijemo. Ako se to ne izvrši na ta način, lahko škodo le povečamo. Pri pokrivanju moramo pa še posebno paziti, da ne lete okoli goreče kaplje tekočine, ki bi požar še povečale. Ako zagori slamnata streha, mislimo na to, da ne bo dolgo, ko bo goreča slama zdrčala s slemena ter bo priprla okna in vrata. — Znan mi je slučaj, ko je bila ta slama vzrok smrti dveh oseb in zelo težka poškodba dveh gasilcev.

Vprašanje »Kaj gori?« torej ni nepotrebno, ker je od tega odvisno vse naše zadržanje.

(Dolje)

Gasilstvo v novem veku

(Nadaljevanje.)

B. Novejša doba.

Era modernega gasilstva se začenja za vso srednjo Evropo nekako v sredini XIX. stoletja. Številni ogromni požari, ki so do tega časa često opustošili cela mesta, nam nazorno kažejo naravnost malenkosten učinek takratnih protipožarnih institucij in ukrepov. Žalosten sloves si je pridobil n. pr. velikanski požar, ki je divjal tri dni (od 5. do 8. maja 1842) v Hamburgu; 50 ljudi je prišlo pri tem ob življenje, 1749 hiš je bilo vpepeljenih. In vendar so oni čas v Nemčiji splošno smatrali baš hamburške protipožarne naprave kot vzorne!

Prvo gasilno društvo, in sicer kot industrijsko vojaško organizirano, je bilo ustanovljeno na Tirolskem v Schwazu, vzhodno od Inomosta, v malem

mestecu približno iste velikosti kakor Celje. Bilo je to leta 1831. v tamkajšnji tobačni tovarni, niso mi pa znane bližnje okolnosti, ki so dovedle do te ustanovitve.

Prvo prostovoljno gasilno društvo že bolj v današnjem smislu besede je bilo ustanovljeno v Nemčiji v mestu Meissen na Saksonskem dne 7. julija 1841; imenovalo se je »Freiwilliges Lösch- und Rettungs-Korps«. Drugo v vrstnem redu pa je bilo ustanovljeno društvo v Durlachu, mestecu na Badenskem, in sicer leta 1846. Ustanovitelja sta bila Karl Metz in Kristian Hengst; zadnji je polagal zlasti mnogo na discipliniranost in vojaško eksaktnost izvedb. Vaje niso obsegale samo vežb z brizgalno, temveč se je polagala velika paznja tudi na izurjenost plezalcev. Začetkom februarja 1847 je bil Hengst z vežbanjem tako daleč, da je predlagal občinskemu odboru javno produkcijo svojega korpusa. In ta produkcija je prišla, toda čisto drugače, kakor si jo je zamislil Hengst.

Nedeljo dne 28. februarja 1847 zvečer ob 5. uri je izbruhnil v dvornem gledališču v Karlsruhe požar, ki je v par urah popolnoma uničil gledališče; 62 oseb je pri tem izgubilo življenje. Pri tem požaru, ki je grozil zajeti tudi vojvodov grad, so se izkazale vse gasilske naprave mesta Karlsruhe kot pomanjkljive, polne nedostatkov. Novo ustanovljena gasilska edinica v Durlachu pa, ki je kljub enourni oddaljenosti prispela peš z izvrstno brizgalno na požarišče, se je izborno obnesla. Z redom, disciplino in pripravljenostjo so se kaj prijetno razlikovali od domačinov, ki so bili v zmešnjavi brezglavi in brez moči. Energičnemu nastopu Durlachčanov se je posrečilo zabraniti razširitev požara na oranžerijo in državno blagajno. Vse časopise je bilo polno hvale nad izbornim obnašanjem gasilcev iz Durlacha in se je tudi mejni grof Viljem Badenski par dni kasneje v nekem pismu nad vse pohvalno izrazil o bravurnem delovanju Hengstove čete, opozarjajoč, da jo bodo sedaj v vseh mestih skušali posnemati. In izkazalo se je, da je imel prav. Najprej so reorganizirali gasilstvo v Karlsruhe »nach dem Durlacher Muster«, in sicer kot prostovoljno, potem se je zanimalo mesto Heidelberg za organizacijo in eksercicij, za tem še druga badenska mesta; pri vseh pa je bil princip prostovoljnosti merodajen. Tako je bilo gasilno društvo v Durlachu, samo ne-prostovoljno, temveč nekako meščansko-obvezno, izhodišče vsega prostovoljnega gasilstva v Nemčiji in Avstriji. V nadaljnjih treh letih so bila ustanovljena slična društva v Leipzigu, Münchenu, Augsburgu, Nürnbergu, Ulmu itd. in imamo leta 1851. že 29 prostovoljnih gasilskih edinic, kar je pri takratni počasnosti in kočljivi politični konstelaciji vsekakor zelo veliko.

Prav to leto (1851) pa je imelo še dvojne važnih dogodkov: ustanovitev prvega prostovoljnega gasilnega društva v Avstriji (v Reichstadtu na Češkem) in pa ustanovitev prvega pravega poklicnega gasilstva v Berlinu. Tudi v tem že takrat velikem mestu so bile gasilske prilike iste kakor v drugih mestih: na stotine moštva, množica orodja, kar 45 brizgaln, med temi celo ena parna; toda orodje je bilo zastarelo in okorno, moštvo neizurjeno, vodne prilike nezadostne, alarm skrajno pomanjkljiv. Vse te neprilike so na mah odpravili z ustanovitvijo vojaško disciplinirane in dobro organizirane poklicne gasilske formacije, ki je dolgo bila za zgled sličnim ustanovam.

Že dve leti pozneje (1853) je bila ustanovljena tudi prva poklicna gasilska institucija v naši bližini, v Gradcu. Tam je bilo dotlej, kakor v vseh drugih mestih, gašenje v rokah cehov, in sicer so bili za naskok ognja določeni zidarji, tesarji in dimnikarji, za dovoz vode zopet drugi, nekateri pa tudi za razsvetljava ogroženega dela mesta. Ker pa so uvideli mestni očetje, da ta sistem ni več v skladu z napredkom časa in da pri danih prilikah ne zado-

stuje več, so naprosili takratnega univerzitetnega telovadnega učitelja Avgustina, da bi študiral ustroj gasilstva v Nemčiji in Italiji in sestavil potem primeren predlog za mesto Gradec. Augustin se je pozivu odzval in je bil na njegov predlog spomladi 1853 od občinskega odbora ustanovljen »korpus pompierov« po vzorcu mesta Ulm. Ta korpus je štel 24 mož, ki so se rekrutirali iz odsluženih vojakov, in sicer iz stanu zidarjev, tesarjev, kovačev in dimnikarjev; tudi se je nekoliko novega orodja in opreme dokupilo, konjske vprege v stalni pripravljenosti pa še niso imeli, temveč so jo sproti rekvirirali. Prva javna vaja, ki je pokazala dovolj izvežbanosti in discipline, je bila že 15. junija (1853) in je bila s tem dnevno institucija potrjena. Ker pa se je s časom pokazalo, da je moštva premalo, so 1861 zvišali stanje na 36 mož, obenem so pa tudi institucijo preimenovali v »Städtische Feuerwehr«.

Kakor smo že zvedeli, so imeli v Berlinu že 1851 parno brizgalno; toda to je bil na kontinentu le sporadičen slučaj. Na Angleškem so sicer začeli graditi parne brizgalne že l. 1829., ponajveč le za svoja velika mesta in Ameriko. Šele ko je tvrdka Knaust na Dunaju 1867 sama izdelala in dala v promet prvo parno brizgalno, so se domači krogi začeli zanimati za to novost. V Nemčiji so šele deset let pozneje začeli z izdelovanjem takih strojev. Kar je bilo takih pred letom 1867. na kontinentu, izvirajo od angleških firm, in to Merry Weather and Sons ter Shaw Mason & Co.

Te parne brizgalne so bile že kar od vsega početka prav dobre in močne, 1500—4000 litrov so mogle dobaviti na minuto, obenem pa se je moglo položiti šest linij. Toda bile so strašno težke in okorne, imele so po 80 do 100 starih centov, torej za podeželske ceste neporabne. Razen tega pa so imele tudi za mesta, kjer je bilo dovolj vode na razpolago, še eno težko hibo: do prave napetosti je trajalo 20—30 minut, kar je vsekakor preveč. To je tudi glavni vzrok, zakaj so jih danes povsod že opustili, čeravno so medtem že konstruirali prav lične, lahke in dobre stroje (ena taka v Dravogradu).

Poskusili so medtem tudi vse mogoče druge modele, tako brizgalno na plin, oziroma ogljikovo kislino, elektromotorke, ki so se lahko priklopile na električno omrežje kjerkoli, avtomobilske parne brizgalne, kjer je bila tudi gonilna moč za avto para; za podeželje je izdelal Magirus (Ulm) celo stopalno brizgalno, kjer se je namesto z rokami gonilo z nogami s prestopanjem, toda to je bilo še neprimerno bolj utrudljivo. Vse te modele pa in tudi dobro parno brizgalno je povsod izpodrinila motorka, ki se je pojavila kratko pred svetovno vojno (1911) in je danes, po dobrih 20 letih, razširjena že tako rekoč v zadnji vasi.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi

Prostovoljna gasilska četa Vuhred. Četa je slavila dne 10. junija t. l. Florjansko proslavo. Ob 8. uri zjutraj se je vršila procesija iz farne cerkve k florjanski kapeli na Florjanov hrib. Procesijo je spremljala domača godba in veliko število občinstva. Pred kapelico se je vršila slavnost s prav lepim in iskrenim govorom gospoda župnika Leberja, ki je bil namenjen gasilski četi in ostalim udeležencem proslave. Nato se je procesija vrnila v larno cerkev. Gospod župnik je daroval sv. mašo za umrle gasilce domače fare. Po sv. maši se je vršil defile mimo četrtega starešine Petra Mravljaka in župnega tajnika Pavla Minafika. Mimohodu je poveljeval četnik tovariš Sevšek Franc. Gospodu župniku, kakor tudi vsemu ostalemu občinstvu, se najlepše zahvaljujemo za naklonjenost gasilski četi.

Popravek. V 6. številu »Gasilca« na str. 68 prvi odstavek pod sliko: ... v bolnici slikane ožgane gasilce iz Tomišlja se mora glasiti: ... v bolnici slikane ožgane gasilce iz Stožic, pri požaru v Tomačevem.

Konrad Rosenbauer & drug

priporoča prvovrstne najmodernejše
motorne brizgalne

od 5 do 90 KS, 300 do 2500 litrov vode
na minuto in 30 atmosfer, prenosne
dvo- in štirikolesne.

Avtomobilske brizgalne
vseh vrst.

Avtomobile s tanki
za škropljenje cest in gašenje ognja.

Avtomobile in vozove za moštvo.

Kletne sesaljke.

Posebne sesaljke,
ki dvigajo vodo iz globine.

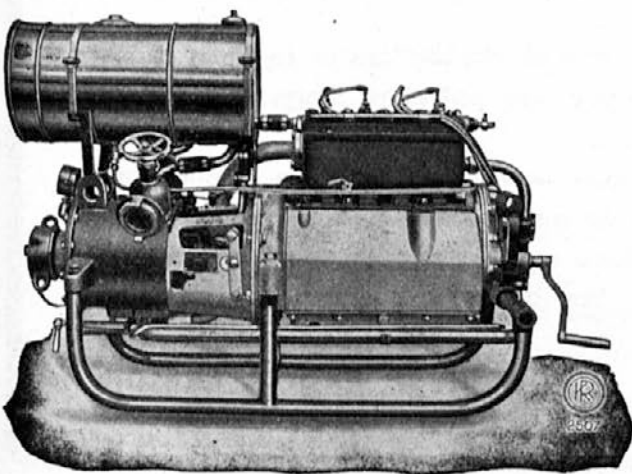
Cevi konopljene
običajne in gumirane. Tovarniško vezanje istih.

Lestve
vseh vrst. Za osebno opremo čelade, pasove, piščalke itd.

Plinske maske.

Spojke, predhodnike, različne ročnike in ustnike, razdelnice.
Vsa izdelava najnovejšega sistema.

Ponudbe in pojasnila, kakor poset so vsak čas na razpolago.
Cene solidne.

Dvocilindrska

motorna brizgalnica,
model 1929, 18/20 HP.,
pritisk do 16 atmosfer.
Hladilnik novega siste-
ma, ogrevanje črpalke
s toplo čisto vodo.

Gasilci *in gasilske čete!*

Vse gasilske potrebščine, kakor predpisano, izgotovljeno, z vsemi znaki opremljeno uniformo, blago za uniforme in za delovne obleke, kape in pasove za moštvo in častnike, dalje vse predpisane znake od najnižjega do najvišjega čina, civilne gasilske znake in embleme za gasilske kape, Vam poceni nudi

TRGOVSKI · DOM
Stermecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

CELJE, št. 17

Pa tudi za privatne obleke za Vas in za Vašo družino si poceni nakupite vse potrebno blago v Trgovskem domu Stermecki.

Pišite po kolekcije kamgarna, ševijota, hlačevine in drugega blaga za moške obleke, svile, volne, cefirja, poplina in kretona za ženske obleke, platna za perilo in posteljnino ter ostalega manufakturnega blaga.

Ceniki in vzorci zastonj!